

Retorisk om psykoterapiens grunnverdier

Henrik Berg

Professor i vitenskapsteori, Universitetet i Bergen og Universitetet i Agder

Det retoriske grepet i Viks svar til meg i vår debatt om psykoterapiens etos er å fremheve at han er uenig. Han gir imidlertid leseren få argumenter for hvorfor han er uenig.

Henrik Berg, psykolog og filosof, professor i vitenskapsteori ved Universitetet i Bergen og Universitetet i Agder

La oss prøve ut Viks holdepunkter med argumenter.

Hva er en konstituerende grunnetos – og hva skulle være poenget med å identifisere den? Det er det diskusjonen mellom meg og Ole Magnus Vik handler om i kjølvannet av hans essay Psykoterapiens etos i Psykologtidsskriftets juliutgave.

En grunnetos definerer målet og hensikten med all psykoterapi. Hensikten med å identifisere denne grunnetosen måtte være å tydeliggjøre hvordan den skiller seg fra andre (innbilte) mål for psykoterapi. Vik synes å hevde at en grunnetos ikke trenger å være grunnleggende. Men da snakker vi ikke om en grunnetos, men om en etos blant flere.

Så er det sinnene våre, som Vik konstaterer at er immaterielle. Dette er en marginal posisjon i sinnsfilosofi, men la gå. Psykoterapi er distinkt fordi den i større grad forholder seg til sinn. Men kunne vi ikke da si at det er en forskjell i grad? Må det innebære at psykoterapi er kvalitativt annerledes enn andre praksiser? For hva med logoped, vernepleiere, psykiatriske hjelpepleiere, psykiatere, sosionomer – handler ikke disse yrkene om sinnet? Og da har jeg ikke engang nevnt skolevesenet og en rekke andre institusjoner. Holdepunktene for Viks påstander er få.

Så er det spørsmålet om mistenkeliggjøring kan være en konstituerende grunnetos for psykoterapi uten å komme til uttrykk i terapi. For det første er ikke mistenkeliggjøring en etos – det er et middel. For det andre kan det ikke være konstituerende for psykoterapi uten å komme til uttrykk i psykoterapi. Det er forskjell på å konstituere og å være relevant for noe.

Må det innebære at psykoterapi er kvalitativt annerledes enn andre praksiser?

Mitt poeng knyttet til autentisitet er at det ikke nødvendigvis forstås normativt. Det er ikke tillitvekkende at Vik henviser til Kierkegaard – med hans pseudonymer, ironi og eksperimenterende beskrivelser av menneskers livsvilkår. Kierkegaard er på ingen måte åpenbart normativ, slik Vik hevder. Dessuten tror jeg ikke at Kierkegaard og Sartre er viktigere for klinikere enn Heidegger, som var en del av Boss' Zollikon-seminarer, og som åpenbart inspirerte psykoterapinestorer som Binswanger og May.

Til slutt hevder Vik at ingen av oss kan bevise eksistensialismens sannhet. Det spørs naturligvis hva som regnes som et bevis. Også eksistensialister argumenterer for sine standpunkt. For hvis det var slik at standpunktene våre var helt vilkårlige, kan Vik like gjerne innta mitt standpunkt.

Referanser

Vik, O. M. (2022). Lenge leve en verdiåpen psykoterapi. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. 59(9), 840 - 841

Vik, O. M. (2022). Psykoterapeins etos. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. 59(7), 656 - 663